

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Översättning

2018-07-05

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Väsentliga frågor samt arbetsprogrammet för vattenvården i Torne älvs vattenförvaltningsområde 2022-2027, 2018-01-08

YTRANDE OM VÄSENTLIGA FRÅGOR OCH ARBETSPROGRAMMET SOM BERÖR VATTENVÅRDEN INOM TORNE VATTENDISTRIKT

Samrådet handlar om väsentliga frågor som hänför sig till förbättring av statusen i sjöar, älvar och åar, grundvatten och kustvatten i Torne älvs vattenförvaltningsområde på finsk sida. Torne älvs vattenförvaltningsområde omfattar Torne älvs vattendragsområde och det är ett gemensamt vattenförvaltningsområde med Sverige. Samråd om väsentliga frågor på den svenska sidan av Torne vattendistrikt, förvaltningsmässigt tillhörande till större Bottenvikens vattendistrikt, om översikt över väsentliga frågor kommer ett genomföras senare, mellan den 1 maj – den 31 oktober 2019.

Vad gäller havsvård (i Sverige havsplanering) ordnas samrådsförfarande för åtgärdsprogrammet för havsvård samtidigt med kommande samråd för vattenförvaltningsplanen under 2020. Samråd om planerna för hantering av översvåmningsrisker sker i samma tidtabell med vatten- och havsförvaltningsplanering i Finland.

Gränsälvskommissionen konstaterar att de huvudteman som den förra planeringsomgången handlade om och vilka nämns åter är relevanta för Torne vattendistrikt under 2022-2027. Tryggande av statusen för vatten som har en utmärkt eller god status är grundläggande mål i vattenförvaltning angående både yt- och grundvatten. De i rapporten föreslagna väsentliga frågorna om Torne älvs vattenförvaltningsområde under perioden 2022–2027 är:

- Kontroll över olägenheter till följd av avloppsvatten och skadliga ämnen
- Genomförande av åtgärderna inom jordbruket i praktiken
- Effektivisering av vattenskyddet inom skogsbruket
- Tryggande av grundvattnen
- Förbättring av vattenbiotoperna
- Tryggande av statusen för vatten som har en utmärkt eller god status
- Beaktande av vattenvården i planläggningen och i styrningen av byggandet
- Genomförande av åtgärderna

Som belyses i remissmaterialet har statens roll som finansiär och genomförare av restaureringsprojekt minskat. Genomförandet av restaureringsprojekt kräver samarbete samt lokala aktörers aktiva insatser och att finansieringsbasen görs bredare. För att engagera lokala aktörer behövs information om vattnets status vid sidan om behövliga åtgärder och möjligheter att delta och påverka. Detta tydliggjordes i den finsk-svenska internet-enkäten under 2017 till torneälvsintressenter om vattenförvaltning och översvåmningsriskhantering. Kommissionen uppmanar NTM-centralen till fortsatt samarbete med Länsstyrelsen i Norrbotten att nyttja svaren från denna enkät i vidare planering och samordning för att främja frivilliga åtgärder av bl.a. kommuner, byar, föreningar, enskilda och företag inom Torne vattendrag. Bedömning av deltagandemöjligheter och deltagande i vattenförvaltningsplanering kan ge verktyg för planeringsmyndigheten längs planeringscykel mot förbättrad föränkring hos intressenter och allmänheten.

Vad gäller klimatförändringen och dess påverkan borde även möjligheten till ovanlig och långvarig torra tilläggas som faktor i planeringsarbetet. Torkan kan ha betydande påverkningar i vattnekosystem och då särskilt i biflöden. Osäkerhet om klimatförändringens påverkan på årstiderna borde konstateras kring förutsagda varmare vintrar men också genom ökad molnighet och regn tillkommande kyligare omständigheter med påverkningar för primärproduktion i nordliga trakter kan noteras möjligt både på marker och i vattendrag.

Både Finland och Sverige har nyligen tagit fram strategier om bl.a. bio- och blå ekonomi, livsmedelsstrategier och inom skogsnäring pågår samarbete mellan länderna. Detta betyder konkreta insatser bl.a. inom skogs-, fiskeri- och vattensektorerna. Att belysa även deras eventuella betydelse i vattenförvaltningsplanering för Torne vattendistrikt där bl.a. skogsbruk och fisketurism är framstående näringar tillsammans med verksamheter kopplad till rekreation, fritidsboende och till matproduktion i form av jordbruk, rennäring och förädling av naturprodukter, skulle vara på plats för att förankra vattenförvaltning till näringarnas utveckling och öka dialogen om dessa frågor. Etablering av gruvindustri kan komma med ökad risk för vattnets god status i gränsvattendrag. Såsom vattenförvaltning och översvämingsriskhantering sker gränslöst ger ökad dialog mellan vatten- och fiskeförvaltning produktiv synergi i åtgärder inom Torne vattendistrikt när miljömässiga, sociala och ekonomiska synvinklar beaktas som helhet. Ytterligare vill Kommissionen påminna om behovet att utarbeta en gemensam finsk-svensk förvaltningsplan för lax och havsöring i Torne vattendistrikt. Vid all planering av naturresurser, inklusive vattenresurserna, ska försäktighetsprincipen tillämpas.

Ytterligare uppmanar Kommissionen att genomförandet av den finsk-svenska arbetsplanen (Action Plan, 2017) som producerades mellan de regionala och nationella myndigheterna främjas under denna planeringscykel.

På sidan 22 i samrådsmaterialet föreslår Kommissionen ett tillägg där planeringsprocessen inom vattenförvaltning beskrivs. Enligt gränslösöverenskommelsens artikel 10 har kommissionen som uppgift att antingen tillstyrka eller avstyrka förslag till program och planer för avrinningsdistriktet som närmare beskrivs i motivering för gränslösöverenskommelsen (Finland, HE 264/2009) och författningskommentarer (Sverige, Reg.prop. 2009/10:212).

Kommissionen finns till för att samarbeta med myndigheter över gränsen och att bidra till informationsväxling samt även uppfölja tillämpningen av gränslösöverenskommelsen.

Timo Jokelainen
ordförande

Johan Antti
viceordförande

Virve Sallialmi
sekreterare

För kännedom

Länsstyrelsen i Norrbotten
Tornedalskommunerna